

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

«УЗГОДЖЕНО» Гарант освітньо-професійної програми «Медсестринство» « <u>28</u> » <u>серпня</u> 2024 року	«ЗАТВЕРДЖЕНО» Голова вченої ради медичного факультету Протокол від <u>30 серпня 2024</u> № <u>1</u>
---	---

СИЛАБУС

Психічне здоров'я
обов'язкова навчальна дисципліна

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
спеціалізація
кваліфікація освітня
професійна кваліфікація
освітньо-професійна програма
форма навчання
освітньо-професійна програма
курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

перший (бакалаврський)
22 «Охорона здоров'я»
223 «Медсестринство»
01 Медсестринство
бакалавр медсестринства
сестра медична/брат медичний
Медсестринство
денна
Медсестринство
II курс (IV семестр)

«УХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри
психіатрії, наркології та медичної психології
Протокол від 28 серпня 2024 №1

Полтава 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Васильєва Ганна Юріївна, д.мед.н., професор, професор закладу вищої освіти
Профайл викладача (викладачів)	https://psychiatry.pdmu.edu.ua
Контактний телефон	Полтавський державний медичний університет, вул.Шевченка 23, морфологічний корпус, Навчально-науковий центр ментального здоров'я, каб.№ 206, тел. (050) 5651555
E-mail:	h.vasylieva@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://psychiatry.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Лекцій (год.) – 10

Практичні (год.) – 26

Самостійна робота (год). – 54

Вид контролю – ПМК

Ознаки навчальної дисципліни

Характер дисципліни обов'язкова

Рік навчання II

Семестр IV

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі та здобувачі вищої освіти діють відповідно до:

- «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету»;
- «Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти ПДМУ»;
- «Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці»;
- «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти» та ін.

З вищепереліченими положеннями можете ознайомитися за адресою <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departament-npr/normativni-dokumenti>. Під час навчання на кафедрі нервових хвороб здобувач вищої освіти повинен дотримуватись правила поведінки прийнятих в ПДМУ. Здобувач ПДМУ, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль як під час навчання на практичних заняттях, так і під час роботи з пацієнтами у відділенні. Здобувачі вищої освіти зобов'язані приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять. Не допускається порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану, запізнюватись на заняття, пропускати заняття без поважних причин. Пропущені заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню для всіх здобувачів освіти незалежно від джерел фінансування їхнього навчання. Здобувач вищої освіти в ПДМУ відпрацьовує пропущені аудиторні заняття незалежно від причин пропуску, в електронних класах № 1, № 2, № 3, згідно з графіком роботи, у відповідності до «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті». Під час перебування на кафедрах та клінічних базах учасники навчального процесу повинні дотримуватися вимог до зовнішнього

вигляду осіб, котрі працюють і навчаються в університеті, бути одягненими у відповідну медичну форму. Здобувачам вищої освіти забороняється протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача, користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу. Під час перебування на клінічній базі та на прилеглих територіях учасникам навчального процесу забороняється палити. Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватись правил академічної доброчесності, яка передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Вивчення психічного здоров'я є стандартом для провідних університетів світу. У таких країнах, як США, Велика Британія, Канада, дисципліни, пов'язані з психічним здоров'ям, є обов'язковими для майбутніх фахівців із громадського здоров'я. ВООЗ, ЮНІСЕФ та Міжнародний комітет Червоного Хреста також рекомендують включення курсів із психосоціальної підтримки у підготовку спеціалістів із громадського здоров'я. Навчальна дисципліна «Психічне здоров'я» необхідна майбутнім висококваліфікованим фахівцям для набуття систематизованих наукових знань та оволодіння методиками, що вивчають принципи формування, збереження та зміцнення ментального здоров'я, формування резильєнтності в умовах триваючої війни в Україні, оволодіння навичками першої психологічної допомоги (ППД) для осіб у стані стресу та кризи, попередження професійного вигорання у працівників медичної сфери, а також розробки шляхів та способів створення середовища проживання населення, яке зберігає здоров'я. Дисципліна включає новітні наукові дані з сучасних аспектів охорони психічного здоров'я – виявлення факторів ризику та донозологічна діагностика психічних порушень, викликаних стресогенними подіями, організація на надання психосоціальної підтримки на індивідуальному та колективному рівні, загальні закономірності адаптації організму навколишнього середовища.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

«Психічне здоров'я» як навчальна дисципліна ґрунтується на базових знаннях з навчальних дисциплін, здобутих на попередніх етапах освітнього процесу, особливо під час вивчення дисциплін «Основи загальної психології та психологія професійного спілкування». Організація роботи здобувачів освіти передбачає формування понятійно-категоріального масиву інформації з кожної теми, практичної роботи, контрольних питань та самостійних завдань, а також розв'язання проблемних наукових задач та ситуацій.

Навчальна дисципліна «Психічне здоров'я» інтегрується з дисциплінами основи профілактичної медицини, медсестринство у внутрішній медицині, медсестринство в хірургії, медсестринство в педіатрії, медсестринствов акушерстві та гінекології, медсестринство в неврології, медсестринство в психіатрії та наркології, медсестринство в онкології, медсестринствов сімейній, паліативній та хоспісній медицині, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з стресасоційованих розладів в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності, вміти надавати психологічну допомогу і підтримку.

Протягом вивчення дисципліни «Психічне здоров'я» ви отримаєте глибокі теоретичні знання та набудете необхідних практичних навичок та фахових компетентностей для застосування у професійній діяльності.

Навчальний матеріал систематизований, містить практичні завдання та мультимедійний супровід.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Психічне здоров'я» є оволодіння основами збереження та підтримки психічного здоров'я, психосоціальної підтримки осіб при надзвичайних ситуаціях, а також першої психологічної допомоги в надзвичайних ситуаціях, в тому числі внаслідок військових дій, терактів, аварій чи стихійних лих, катастроф, важких фізичних травм, ситуації насильства, в тому числі гендерно зумовленого насильства, загрози смерті.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Психічне здоров'я» є формування системи знань професійних умінь та практичних навичок, що складають основу майбутньої професійної діяльності та формування навичок з діагностики та надання першої психологічної допомоги при надзвичайних ситуаціях, відповідно до стандарту освітньої програми, і, що в сукупності готує основу майбутньої професійної діяльності здобувачів освіти.

Компетентності та програмні результати навчання

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 11. Здатність працювати в команді. ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК.02.Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості

	повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах. СК.03.Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками. СК.04.Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. СК.05.Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби. СК.08.Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини. СК.18.Здатність здійснювати психоедукацію і підтримку особи та членів її сім'ї.
Програмні результати навчання(ПРН)	ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі. ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати:**

1. Концепція психічного здоров'я (визначення за ВООЗ).
2. Поняття ПЗПСП (психічне здоров'я та психосоціальна підтримка).
3. Психологічний стан людини.
4. Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини.
5. Поняття про стрес. Патофізіологія стресу. Загальні ознаки і симптоми стресу.
6. Механізми адаптації до стресу.
7. Психологічні механізми захисту особистості.
8. Вплив надзвичайних ситуацій на людину, родину, громаду
9. Основні підходи та стратегії роботи в умовах надзвичайних ситуацій;
- 10.Поняття «резилієнс» на індивідуальному (персональному) та груповому рівнях.
- 11.Базові принципи психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайних ситуацій.

12. Стратегії та інтервенції з урахуванням потреб і ресурсів клієнтів.

13. Роль сестри медичної/брата медичного в системі надання першої психологічної допомоги задля допомоги населенню у подоланні складних життєвих обставин.

вміти:

1. Демонструвати здатність використовувати належні комунікативні навички та поведінку з постраждалими особами внаслідок надзвичайних ситуацій.

2. Застосувати принципи психосоціальної підтримки та базових підходів у роботі з пацієнтами.

3. Демонструвати диференційований підхід до оцінки стану та надання першої психологічної допомоги дітям та підліткам, дорослим, літнім людям.

4. Застосовувати на практиці принципи етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності.

5. Використовувати навички критичного мислення для організації і надання екстреної медичної допомоги при масових випадках, у надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

Зміст програми навчальної дисципліни

Тематичний план лекцій

№ п/п	Тема лекції	К-ть годин
1	Концепція психічного (ментального) здоров'я. Поняття ПЗПСП (психічне здоров'я та психосоціальна підтримка). Поняття про стрес. Загальні ознаки і симптоми стресу. Психологічний стан людини. Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини. Психологічні механізми захисту особистості.	2
2	Механізми адаптації до стресу. Поняття «резилієнс». Історія розвитку концепції резилієнс. Підходи до розуміння резилієнс. Поняття благополуччя. «Резилієнс» vs «травма»: основні ознаки, відмінності. Види (рівні) резилієнс та підходи до їх вимірювання	2
3	Психосоціальна підтримка: загальні принципи та аспекти, основні завдання та алгоритм технології. Підтримка людей, що переживають стрес. Особливості психосоціальної підтримки у груповій та індивідуальній роботі.	2
4	Піраміда інтервенцій з підтримки психічного здоров'я та психосоціальної підтримки. Перша психологічна допомога. Особливості першої психологічної допомоги дітям та підліткам.	2
5	Втрата та горювання. Психосоціальна підтримка та супровід тих, хто зазнав втрати. Психосоціальна підтримка та супровід тих, хто знаходиться в жалобі.	2

	Разом	10
--	-------	----

**Тематичний план практичних занять за змістовими модулями із
зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті**

№	Назва теми	К-сть годин
Змістовий модуль 1. Психічне здоров'я. Поняття МНПСС (ПЗПСП: психічне здоров'я та психосоціальна підтримка)		
1.	Концепція ментального здоров'я. Поняття ПЗПСП (психічне здоров'я та психосоціальна підтримка). Поняття про стрес. Загальні ознаки і симптоми стресу. Психологічний стан людини. Предмет, завдання та методи дослідження психологічного стану людини. Психологічні механізми захисту особистості.	2
2.	Патофізіологія стресу. Загальні ознаки і симптоми стресу. Механізми адаптації до стресу. Поняття «резилієнс». Історія розвитку концепції резилієнс. Підходи до розуміння резилієнс. Поняття благополуччя. «Резилієнс» vs «травма»: основні ознаки, відмінності. Види (рівні) резилієнс та підходи до їх вимірювання	2
Змістовий модуль 2. Основи психосоціальної підтримки у складних життєвих ситуаціях		
3.	Психосоціальна підтримка: загальні принципи та аспекти, основні завдання та алгоритм технології. Підтримка людей, що переживають стрес. Особливості психосоціальної підтримки у груповій та індивідуальній роботі.	2
4.	Піраміда інтервенцій з підтримки психічного здоров'я та психосоціальної підтримки. Перша психологічна допомога.	2
5.	Встановлення контакту з людьми, які зазнали впливу надзвичайних ситуацій: загальні правила. Навички встановлення контакту (базові навички спілкування) для роботи з різними категоріями клієнтів	2
6.	Психосоціальна підтримка та супровід переміщених осіб та осіб, що пережили страхіття війни. Перша психологічна допомога дітям та підліткам. Психосоціальна підтримка дітей та підлітків, що пережили страхіття війни.	2
7.	Втрата та горювання. Психосоціальна підтримка та супровід тих, хто знаходиться в жалобі. Психосоціальна підтримка та супровід тих, хто зазнав втрати.	2
8.	Психосоціальна підтримка членів родин зниклих безвісті.	2
9.	Надання підтримки людям, які страждають внаслідок стресу або порушень психічного здоров'я.	2
10.	Психосоціальна підтримка осіб, які зазнали насильство.	2
11.	Психосоціальна підтримка людям, які зазнали сексуального насильства та насильства з боку інтимного партнера, в рамках	2

	послуг з охорони здоров'я. Психосоціальна підтримка та супровід жінок та дівчат в безпечних місцях – в притулках.	
12.	Навички психосоціальної підтримки під час спалахів інфекційних захворювань.	2
Змістовий модуль 3. Основи психосоціальної підтримки надавачів послуг		
13.	Стратегії підтримки власного благополуччя для фахівців (професійне вигорання та його основні ознаки; профілактика професійного вигорання; підтримка власних ресурсів). Усвідомлення меж власної компетентності. Інтервізія та супервізія як методи професійного розвитку.	2
	Усього	26

Самостійна робота

№п	Тема	К-сть годин
Змістовий модуль 1. Психічне здоров'я. Поняття МНПСС (ПЗПСР: психічне здоров'я та психосоціальна підтримка)		
1.	Підготовка до практичних занять	10
Змістовий модуль 2. Основи психосоціальної підтримки у складних життєвих ситуаціях		
1.	Підготовка до практичних занять	34
Змістовий модуль 3. Основи психосоціальної підтримки надавачів послуг		
1.	Підготовка до практичних занять	10
	Разом	54

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем:

1. Поняття психічного здоров'я: сучасні підходи та міжнародні стандарти.
2. Вплив біологічних, психологічних і соціальних факторів на психічне здоров'я людини.
3. Зв'язок між фізичним і психічним здоров'ям: біопсихосоціальна модель.
4. Роль соціальних мереж та цифрових технологій у формуванні ментального здоров'я.
5. Стигматизація психічних розладів у суспільстві: причини та шляхи подолання.
6. Вплив війни та збройних конфліктів на психічне здоров'я населення.
7. Психологічна адаптація внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в нових громадах.
8. Втрата та горювання: етапи, особливості та психосоціальна підтримка.
9. Роль сім'ї та соціального оточення у підтримці психічного здоров'я людини.
10. Психосоціальна підтримка як складова комплексної допомоги пацієнтам: концепції та підходи.

11. Вплив психосоціальної підтримки на якість життя пацієнтів із хронічними захворюваннями.
12. Роль міждисциплінарної команди у психосоціальному супроводі пацієнтів.
13. Стрес і професійне вигорання у фахівців, що надають психосоціальну підтримку: профілактика та шляхи подолання.
14. Використання арт-терапії та інших методів немедикаментозної підтримки в роботі з пацієнтами.
15. Психосоціальна підтримка осіб з порушеннями опорно-рухового апарату.
16. Психологічний супровід людей із сенсорними порушеннями (сліпота, глухота тощо).
17. Соціальна адаптація осіб з інтелектуальними порушеннями: роль психолога та соціального працівника.
18. Особливості психосоціальної роботи з пацієнтами, які мають рідкісні (орфанні) захворювання.
19. Психологічна допомога онкопацієнтам: методи підтримки та роль родини.
20. Етичні аспекти комунікації з пацієнтами в термінальній стадії хвороби.
21. Роль психосоціального супроводу в паліативній медицині: міжнародний досвід та українські реалії.
22. Підтримка сімей онкопацієнтів: емоційний стан, стратегії подолання стресу.
23. Особливості психосоціальної адаптації ветеранів війни до мирного життя.
24. Психологічна підтримка сімей військовослужбовців: виклики та ефективні методи.
25. Волонтерська допомога військовим: форми, методи та вплив на емоційний стан волонтерів.
26. Психосоціальна підтримка дітей, що пережили травматичні події (війна, насильство, стихійні лиха).
27. Соціальна адаптація дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
28. Особливості психосоціальної підтримки дітей із розладами аутистичного спектра.
29. Булінг у школі: роль психолога в наданні підтримки жертвам та профілактичні заходи.
30. Комплексний підхід до психосоціального супроводу осіб із алкогольною залежністю.
31. Психологічна допомога наркозалежним: ефективність мотиваційного консультування.
32. Підтримка родин осіб із залежностями: спільна терапія як шлях до одужання.
33. Вплив ігроманії на психічне здоров'я та соціальні зв'язки людини: методи допомоги.
34. Емоційне вигорання та соціальна ізоляція у літніх людей: методи подолання.
35. Психосоціальна підтримка людей із деменцією та їхніх опікунів.
36. Волонтерство як метод соціальної інтеграції осіб похилого віку.
37. Особливості роботи психолога в геріатричних закладах.

38. Соціальна адаптація осіб із шизофренією: досвід психосоціальної реабілітації.
39. Депресія як глобальна проблема: роль психосоціальної підтримки в процесі лікування.
40. Психологічна допомога людям із тривожними розладами.
41. Структура та роль кризових центрів у наданні психосоціальної допомоги.

Перелік питань, який повинен засвоїти здобувач вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни (форма контролю – залік)

1. Як визначається поняття психічного здоров'я?
2. Які основні чинники впливають на ментальне здоров'я людини?
3. У чому полягає концепція психосоціальної підтримки (ПЗПСП)?
4. Які основні завдання психосоціальної підтримки?
5. Дайте визначення стресу та поясніть його основні фази.
6. Які основні ознаки та симптоми стресу можна виділити?
7. Які фізіологічні та психологічні реакції організму на стрес?
8. Що таке патофізіологія стресу та які її ключові прояви?
9. Як працюють психологічні механізми захисту особистості?
10. Що таке резилієнс та які його рівні можна виділити?
11. Чим відрізняється резилієнс від травми?
12. Як можна оцінити рівень резилієнс у людини?
13. Як поняття благополуччя пов'язане з психічним здоров'ям?
14. Які основні принципи психосоціальної підтримки?
15. Які елементи включає піраміда інтервенцій з підтримки психічного здоров'я?
16. У чому відмінність групової та індивідуальної психосоціальної підтримки?
17. Які основні етапи надання першої психологічної допомоги (ППД)?
18. Які навички є ключовими для встановлення контакту з людиною в кризовій ситуації?
19. Як надавати ППД дітям та підліткам?
20. Які відмінності існують між підтримкою дорослих та дітей під час кризових ситуацій?
21. Які особливості психосоціальної підтримки для вимушено переміщених осіб?
22. Як травматичний досвід впливає на психічне здоров'я біженців?
23. Які стратегії адаптації та реабілітації рекомендуються для осіб, що пережили війну?
24. Які основні стадії горювання?
25. Які особливості супроводу осіб, що втратили близьких?
26. Як психосоціальна підтримка допомагає зменшити наслідки втрати для людини?
27. Які методи використовуються для надання цільової підтримки людям із психічними розладами?
28. Які групи людей найбільш схильні до наслідків стресу?

29. Як можна оцінити рівень психологічної дистресу в осіб, які пережили травматичні події?

30. Чому важливо надавати психосоціальну підтримку спеціалістам, які працюють із кризовими групами?

31. Які основні ознаки професійного вигорання серед персоналу та волонтерів?

32. Які стратегії самодопомоги та профілактики емоційного вигорання існують?

33. Як супервайзія та підтримка колег допомагають запобігти професійному вигоранню?

34. Як надавати психосоціальну підтримку людям, які зазнали насильства?

35. Які особливості супроводу жінок і дівчат у притулках та безпечних місцях?

36. Як організовувати психосоціальну підтримку під час спалахів інфекційних захворювань?

37. Які методи допомоги ефективні для людей, що пережили сексуальне насильство?

38. Які етичні аспекти важливо враховувати при наданні психосоціальної підтримки?

Перелік практичних навичок, якими повинен оволодіти студент до заліку

1. Визначення та оцінка психосоціальних потреб різних категорій клієнтів.
2. Навички ефективного слухання та встановлення довірливого контакту з клієнтом.
3. Використання базових навичок спілкування для роботи з людьми в кризових ситуаціях.
4. Застосування принципів психосоціальної підтримки в індивідуальній та груповій роботі.
5. Розпізнавання ознак стресу, емоційного вигорання та психологічної дистресії.
6. Проведення скринінгу психоемоційного стану клієнта за допомогою стандартних опитувальників.
7. Алгоритм надання першої психологічної допомоги (ППД).
8. Навички підтримуючого спілкування з людиною в стані гострого стресу.
9. Вміння стабілізувати емоційний стан людини за допомогою заземлення (техніки стабілізації).
10. Практичне застосування методів емоційної регуляції під час кризових ситуацій.
11. Використання методів саморегуляції та управління власними емоціями у складних випадках.
12. Надання підтримки дітям та підліткам, які пережили стресові події.
13. Надання психосоціальної підтримки вимушено переміщеним особам та особам, що пережили страхіття війни.
14. Робота з людьми, які переживають втрату та знаходяться в процесі горювання.
15. Надання підтримки членам родин, де є зниклі безвісти.

16. Допомога особам, які зазнали насильства, зокрема сексуального або з боку інтимного партнера.
17. Психосоціальна підтримка осіб з порушеннями психічного здоров'я або тих, хто перебуває в стані кризи.
18. Супровід жінок та дівчат у притулках та безпечних місцях.
19. Надання підтримки персоналу та волонтерам, які працюють із кризовими групами, з метою профілактики емоційного вигорання.
20. Організація психосоціальної підтримки під час гуманітарних криз.
21. Навички роботи в команді у ситуаціях масових надзвичайних подій.
22. Надання підтримки під час спалахів інфекційних захворювань (COVID-19 тощо).
23. Використання психоедукації для інформування клієнтів про стрес, травму та способи самодопомоги.
24. Впровадження групових та індивідуальних програм підтримки для осіб, які пережили травматичний досвід.
25. Використання методів психоемоційного відновлення для роботи з власним стресом.
26. Вміння застосовувати техніки резилієнс (психологічної стійкості) у роботі з клієнтами.
27. Використання технік релаксації, медитації, дихальних вправ та когнітивно-поведінкових методів самодопомоги.
28. Знання алгоритмів роботи із синдромом професійного вигорання.

Методи навчання

- методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (інформаційно-рецептивний, пояснювально-ілюстративний; репродуктивний): пояснення; демонстрація (унаочнення);
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (проблемного навчання; частково-пошуковий, пошуковий): робота в науково-дослідних групах; «мозкова атака»;
- методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності;
- самонавчання;
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні).

Форми і методи оцінювання

- вхідний контроль (визначення готовності здобувачів вищої освіти до засвоєння дисципліни);
 - поточний контроль (оцінювання якості засвоєння матеріалу окремих тем).
- Ці види контролю здійснюються у формі усного опитування, тестових завдань, самоконтролю тощо.

Система поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності студентів включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів.

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю, дотримання правил академічної доброчесності.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях відповідно поточної теми та СРС. Засвоєння кожної теми контролюється на заняттях шляхом усного та/чи письмового опитування, тестування, вирішення ситуаційних задач, виконання практичної роботи (початковий контроль - як рівень готовності до занять та кінцевий - рівень знань та умінь).

Викладач оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням критеріїв оцінювання для дисципліни, розроблених з урахуванням узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи студента як під час підготовки до заняття, так і під час заняття).

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів освіти:

Оцінка	
«відмінно»	– здобувач освіти володіє не менше ніж 90% знань з теми як під час опитування, так і тестового контролю. Добре орієнтується в предметній термінології. Чітко формулює відповіді на поставлені запитання.
«добре»	– здобувач освіти володіє знаннями в обсязі 75–89%, допускає несуттєві помилки, які виправляє, відповідаючи на запитання. Під час виконання тестових завдань відповідає не менше ніж на 75% питань.
«задовільно»	– здобувач освіти володіє знаннями по темі в обсязі 60–74%, під час тестування відповідає не менше ніж на 60% запитань. Відповіді недостатньо точні, навідні запитання їх не відкореговують.
«незадовільно»	– здобувач освіти не засвоїв необхідний мінімум знань, під час тестування відповідає менше ніж на 60% запитань. Нездатний відповідати на навідні запитання, оперує неточними формулюваннями. Завдання тестового контролю виконані менше ніж на 60%.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи студента як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома студентів на початку вивчення дисципліни.

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) проводиться лише після поточного заняття, яке передуює підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за таким алгоритмом:

а) підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до цього модулю (з точністю до сотих балу);

б) багатобальна сумарна оцінка поточної успішності за модуль отримується шляхом конвертації середнього балу згідно Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf)

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), що виставляються на кожному навчальному занятті за відповідною темою та кількістю балів за виконання індивідуальних завдань студентом. Для зарахування дисципліни студент має виконати вимоги навчальної програми та отримати за поточну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів (для 200 бальної шкали – не менше 122 балів) та виконати завдання з самостійної позааудиторної роботи.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Оцінка за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни
3. Мультимедійні презентації.
4. Демонстраційні матеріали, інструкції до використання технічних засобів навчання (прилади та обладнання).
5. Матеріали для контролю знань, умінь і навичок студентів (тести різних рівнів складності, ситуаційні задачі).

Рекомендована література

Загальні питання психічного здоров'я та психосоціальної підтримки

1. ВООЗ. Підтримка психічного здоров'я: глобальна перспектива. World Health Organization. Mental Health Action Plan 2013-2020. • [WHO Mental Health](#)

2. Крамер Т.Л., Хілл Р.Д. Психосоціальна підтримка та супровід в клінічній практиці. – Нью-Йорк: Springer, 2020.
Перша психологічна допомога (ППД) та робота з травмою
3. Губачова О.М., Чуприна Ю.Є. Кризова психологічна допомога: основи та методи. – Харків: ХНУ, 2020.
Психосоціальна підтримка окремих категорій осіб
4. Інститут психічного здоров'я УКУ. Психосоціальна підтримка людей, які пережили війну: навчальний посібник. – Львів, 2022.
5. Кюблер-Росс Е. Про смерть і вмирання. – Київ: КМ-Букс, 2020.
Робота з персоналом та волонтерами, профілактика вигорання
6. Шпаченко О.Ю. Емоційне вигорання в професійній діяльності: шляхи подолання. – Київ, 2020.

Допоміжна

1. Болтівець С. Психічне здоров'я і психологічна діяльність для його збереження / С. Болтівець // Психологія і суспільство. - 2020. - № 1. - С. 104-113. DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2020.01.104>
2. Бондарчук ЮВ. Інформаційно-правове забезпечення сфери психічного здоров'я у країнах Європи та США. Часопис Київського університету права 2024;(2):99-103. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.2.2023.20>
3. Goto R, Frodl Th, Skokauskas N. Збройний конфлікт і ранній розвиток дітей у 12 країнах з низьким і середнім рівнем доходу. Педіатрія. 2021. <https://doi.org/10.1542/peds.2021-050332>
4. Дощук М. О. Вплив війни на психічне здоров'я молоді / М. О. Дощук // Укр. наук.-мед. молодіжний журнал. - 2022. - N спецвип. №3. - С. 109.
5. Карамушка Л. Психічне здоров'я: сутність, основні детермінанти, стратегії та програми. Психологічний журнал [Інтернет]. 31 травня 2021 р. [цитовано 20 березня 2024 р.];7(5):26-37. Доступно з: <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/article/view/1232>
6. Караціас Т., Шевлін М., Бен-Езра М., МакЕлрой Е., Редікан Е., Ванг М.Л. та ін. Вплив війни, посттравматичний стресовий розлад і комплексний посттравматичний стресовий розлад серед батьків, які проживали в Україні під час російської війни. Acta Psychiatrica Scandinavica. 2023. <https://doi.org/10.1111/acps.13529> .
7. Квірке Ел, Климчук В., Сувало О., Баколіс І., Торнікрофт Г. Стигма щодо психічного здоров'я в Україні: перехресне дослідження. Glob Ment Health (Camb). 2021. <https://doi.org/10.1017/gmh.2021.9>
8. Климчук В, Сувало О. Охорона психічного здоров'я у громадах : посібник для місц. коорд. органів. В-во: МН4U (2021): 31.
<https://www.mh4u.in.ua/wp-content/uploads/2021/09/opz-v-gromadah-posibnyk-klymchuk-suvalo.pdf>

9. Коструба Н. С. Психічне здоров'я військовослужбовців / Н. С. Коструба // Психологічні перспективи. - 2023. - Вип. 41. - С. 120-132. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppst_2023_41_11
10. Ментальне здоров'я населення Полтавської області: колективна монографія / за ред. А. М. Скрипнікова, Л. О. Герасименко. – Полтава : ПП «Астрія», 2023. – 190 с.
11. Осокіна О., Сільвал С., Богданова Т., Ходес М., Сурандер А., Скокаускас Н. Вплив російського вторгнення на психічне здоров'я підлітків в Україні. Адольф Псих. 2023. <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2022.07.845>
12. Пиголенко І. В. Вплив воєнного конфлікту на психічне здоров'я українців / І. В. Пиголенко, Ю. А. Пиголенко, К. М. Кукса // Габітус. - 2023. - Вип. 45. - С. 243-248. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/habit_2023_45_42
13. Романюк В. Л. Стресореактивність і стресостійкість та психічне здоров'я особистості / В. Л. Романюк // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Психологія. - 2022. - Вип. 14. - С. 9-15. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2022_14_4
14. Сахарова К. О. Вплив гуманітарної кризи на психічне здоров'я населення / К. О. Сахарова, Н. А. Липовська // Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. - 2022. - Вип. 2. - С. 86-91. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dnchpu_2022_2_16
15. Світлак І. І. Юридичні гарантії забезпечення та захисту права дитини на психічне здоров'я в умовах війни / І. І. Світлак, К. Є. Поджаренко // Аналітично-порівняльне правознавство. - 2023. - № 1. - С. 185-194. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.01.28>
16. Юрценюк О. С. Вплив війни на психічне здоров'я українців: чинники формування невротичних та стрес-асоційованих психічних розладів. сучасний стан питання / О. С. Юрценюк, Б. М. Сумарюк // Art of medicine. - 2023. - № 2. - С. 248-251. DOI: 10.21802/artm.2023.2.26.248
Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/artmed_2023_2_41
17. Як війна впливає на психічне здоров'я українців (8 березня 2023 р.). Ратуша. URL: <https://ratusha.lviv.ua/yak-vijna-vplyvaye-na-psyhichne-zdorovyaukrayincziv/>
Відеоресурси:
<https://www.youtube.com/watch?v=KAvQfVSYCuk>
<https://www.youtube.com/watch?v=jNWg0o6xQT8>
https://www.youtube.com/watch?v=udw_0WV6WO8
<https://www.youtube.com/watch?v=T0fPY0gMqUk>

Інформаційні ресурси

Онлайн-ресурси та платформи для додаткового навчання

<https://howareu.com/>

<https://phc.org.ua/>

• Міжнародна федерація Червоного Хреста – [Mental Health and Psychosocial Support \(MHPSS\)](#)

- UNICEF – [Supporting Mental Health and Psychosocial Wellbeing](#)
- Український Католицький Університет (УКУ) – [Центр психічного здоров'я](#)

Розробники:

Силабус розробили завідувач кафедри психіатрії, наркології та медичної психології, д.мед.н., професор А.М. Скрипніков; професор кафедри психіатрії, наркології та медичної психології, д.мед.н., професор Г.Ю. Васильєва